

İCRA MEMURUNUN AVUKATI HACİZ MAHALLİNDEN ÇIKARMA YETKİSİNİN OLUP OLMADIĞINA İLİŞKİN BİR İNCELEME

*An Examination on Whether the Debt Collector Has the Authority
to Remove the Lawyer from Seized Property*

Betül AZAKLI ARSLAN*

ÖZET

Avukatlık mesleği ile iddia ve savunma hakkının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamanın yanı sıra adalet hizmetlerinin ifasına ve işleyişine katkıda bulunularak, adeta bir kamu hizmeti ifa edilmektedir. Nitekim yürütülen hizmetin niteliği gereğince de avukata birtakım hak ve yetkiler tanınmıştır (Av. K. m. 34 vd). Bu hak ve yetkilerin kullanılmasının engellenmesi, avukatın görevinin ifası sırasında tam bağımsızlığı söz konusu olduğundan ancak kanun hükmünde açıkça öngörölmeleri hâlinde mümkündür. Avukata tanınan bağımsızlık, adalet hizmetlerinin ifasına katılan icra memurlarının karşısında da mevcuttur. Ancak bazı hâllerde avukatın bağımsızlığının korunması ile icra memurunun yetkileri çatışma içinde bulunabilmektedir. Bu çerçevede, çalışmada icra memurunun alacaklı vekilini haciz mahallinden çıkarma yetkisinin bulunup bulunmadığı incelenmiştir. Öncelikle icra mahallinin konut olması hâlinde, avukatın haciz mahallinde bulunma yetkisi ortaya konulmuştur. Avukatın haciz mahallinde bulunma yetkisinin varlığı tespit edilirken Avukatlık Kanunu'nda sayılan yetkileri ve bu yetkilerin ifası sırasındaki hukukî statüsü dikkate alınmıştır. Ardından, icra memurunun haczi sevk ve idare yetkisinin sınırları belirlenmiştir. Son olarak icra mahallinde düzeni bozucu hareketlerde bulunulması hâlinde icra

Makale Geliş Tarihi / Date Received: 17.12.2024

Makale Kabul Tarihi / Date Accepted: 20.03.2025

* Öğr. Gör. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu, Hukuk Bölümü, E-posta: betul.azakli@hbv.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0949-9525>, ROR ID: <https://ror.org/05mskc574>.

memurunun uygulayabileceği yaptırımlara ilişkin kanunî düzenleme ihtiyacı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İcra Memuru, Konutta Haciz, Menfaat Dengesi, Avukatlık Hukuku, Hak Arama Özgürlüğü

ABSTRACT

The legal profession plays a crucial role in ensuring the effective exercise of the rights to claim and defense, while also contributing to the provision and functioning of justice services, thus serving as a public service in essence. Indeed, due to the nature of the services rendered, certain rights and powers have been granted to the lawyer (Attorney Act, Art. 34 et seq.). Since the lawyer's duty is carried out with complete independence, the restriction of use of these rights and powers is only possible if it is explicitly stipulated by law. The independence of the lawyer should be ensured in front of the debt collectors. However, in some cases, the protection of the lawyer's independence and the powers of the debt collector may conflict. This study examines whether the debt collector has the authority to remove the lawyer from seized property. Firstly, it is revealed that the lawyer has the authority to be present at seized property. Subsequently, the boundaries of the debt collector's authority to manage the seizure were defined. Finally, the need for a regulation regarding the sanctions that the debt collector may impose during actions that disrupt order at seized property has been highlighted.

Keywords: Debt Collector, Seizure at the Residence, Balance of Interests, Attorneyship Law, Right to Legal Remedies.

GİRİŞ

İcra takibi başlatmak yahut başlamış bir icra takibini sonuçlanmasına kadar takip etmek için avukat ile temsil zorunluluğu bulunmamaktadır. Fakat bu hâllerde alacaklı, özellikle adil yargılanma hakkının korunması amacıyla kendisini vekil ile temsil ettirebilmektedir. Zira yargının kurucu unsurlarından biri olan savunma makamının temsilcisi olarak avukat, kişilerin adil yargılanma haklarının sağlanmasında önemli bir işleve sahiptir. Nitekim avukatlık mesleği, Anayasa (AY) m. 36'da düzenlenen hak arama

özgürlüğünün bir yansıması ve bu hakkın kullanılmasının bir güvencesini oluşturmaktadır¹.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun (Av. K.) 1. maddesinde, avukatlık mesleğinin kamu hizmeti olduğu ve bu mesleğin icrası sırasında avukatın yargının kurucu unsurlarından biri olan bağımsız savunmayı temsil ettiği düzenlenmiştir. Bu kapsamda avukat, iddia ve savunma hakkının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamanın yanı sıra adalet hizmetlerinin ifasına ve işleyişine de katkıda bulunmaktadır. Nitekim yürütülen hizmetin niteliği gereğince de avukata birtakım hak ve yetkiler tanınmıştır (Av. K. m. 34 vd)². Bu hak ve yetkilerin kullanılmasının engellenmesi, ancak kanun hükmünde açıkça öngörülmesi hâlinde mümkündür. Zira avukatın görevinin ifası sırasında tam bağımsızlığı söz konusudur³.

Avukata tanınan bağımsızlık, adalet hizmetlerinin ifasına katılan icra memurlarının karşısında da mevcuttur. Ancak bazı hâllerde, avukatın bağımsızlığının korunması ile icra memurunun yetkileri karşı karşıya gelebilmektedir. Avukatın haciz mahallinde düzeni bozan hareketlerde bulunması, bu hâllerden birine örnek teşkil etmektedir. Bu hâlde, icra memurunun uygulayabileceği yaptırımlara ilişkin 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda (İİK) bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla icra memurunun

¹ Hasan Tahsin Gökcan, *Açıklamalı Avukatlık Yasası, Avukatların Görev Suçları, Özel Soruşturma Usûlü, Hukukî Sorumluluk* (2. Bası, Seçkin Yayınları, 2009), 51; Hasan Tahsin Gökcan, "Yeni Türk Ceza Kanunu Hükümleri Karşısında Avukatlık Mesleği," *Ankara Barosu Dergisi* 67, 2 (Bahar 2009): 151. Hak arama özgürlüğünün etkin bir şekilde kullanılması konusunda avukatın işlevi bulunduğu ilişkin bkz. Cengiz Topel Çiftçioğlu, "Mesleki Sorumlulukları Boyutuyla Avukatların Görev Suçları ve Yargılanma Usûlü," *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, 1 (Ocak 2024): 77; Meral Sungurtekin, *Avukatlık Mesleği Avukatın Hak ve Yükümlülükleri* (Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 62, 1995), 28. Süha Tanrıver, *Avukatlık ve Noterlik Hukuku* (Yetkin Yayınları, 2023), 3; Semih Güner, *Avukatlık Hukuku* (5. Bası, Yetkin Yayınları, 2011), 51 vd.

² M. Refik Korkusuz, *Avukatlık Hukuku Giriş* (Karahane Kitabevi, 2008), 3. Avukatın hak ve yetkilerinin kapsamı bakımından yargı görevi yapması dolayısıyla mesleki bağımsızlığının bulunduğu; kendisine karşı işlenen suçlar bakımından ise m. 57 kapsamında hareket edilmesinin mümkün olduğuna ilişkin bkz. Çiftçioğlu, "Avukatların Görev Suçları," 84.

² Gökcan, "Avukatlık Mesleği," 151; Sungurtekin, *Avukatın Hak ve Yükümlülükleri*, 80 vd.; Tanrıver, *Avukatlık Hukuku*, 3.

³ Çiftçioğlu, "Avukatların Görev Suçları," 82; Gökcan, "Avukatlık Mesleği," 152; Korkusuz, *Avukatlık Hukuku*, 8. Avukatın bağımsızlığının farklı görünüşleri hakkında bilgi için bkz. Sungurtekin, *Avukatın Hak ve Yükümlülükleri*, 32 vd; Güner, *Avukatlık Hukuku*, 112 vd.

haciz mahallindeki yetkilerinin sınırının belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmamızda bu kapsamda, icra memurunun⁴ alacaklı vekilinin haciz mahallinden çıkarma yetkisinin bulunup bulunmadığı incelenecektir. Bu inceleme için öncelikle, icra mahallinin konut yahut işyeri gibi borçlu veya üçüncü kişilere ait bir yer olması ihtimalinde, avukatın haciz işlemleri sırasında orada bulunmasının mümkün olup olmadığının tespiti yapılacaktır. Ardından icra memurunun haciz mahallindeki yetkilerinin sınırları belirlenecektir.

I. AVUKATIN HUKUKÎ STATÜSÜ VE HACİZ MAHALLİNDE BULUNMA YETKİSİ

A. Genel Olarak

Avukatın haciz mahallinde bulunma yetkisinin varlığı tespit edilirken Av. K.'nda sayılan yetkileri ve bu yetkilerin ifası sırasındaki hukukî statüsü dikkate alınmalıdır. Zira, avukatın gerçekleştirdiği işlemin kanunda sayılan bir yetkinin kullanılması kapsamında olup olmadığı, o işlemin geçerliliğinin tespiti bakımından önem arz etmektedir. Avukatın, kanundan doğan yetkilerinin kapsamının belirlenmesinde ise, bu işlemlerin ifası sırasındaki hukukî statüsü belirleyici olmaktadır. Bu kapsamda, çalışma konumuz açısından belirlenmesi gereken husus, avukatın görevinin ifası sırasındaki hukukî statüsü ve bu çerçevede haciz işlemlerinin yürütülmesinin avukatın kanundan doğan bir yetkisi kapsamında olup olmadığıdır.

B. Avukatın Hukukî Statüsü

Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasında avukatlık mesleğinin, kamu hizmetinin ifası ve serbest meslek olduğu ifade edilmiştir⁵.

⁴ 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda, icra dairesi (m. 4, 8, 12, 16, 21, 79, 92, 93, 96, 123, 124, 128, 146, 150d), icra memuru (m. 82, 115), icra müdürü (m. 24, 25, 60, 80, 118, 128, 133, 149, 263, 272), haczi koyan memur (m. 80, 82, 85, 86, 87, 262), icra dairesi görevlisi (m. 5), icra müdürlüğü (m. 88, 114, 128) tabirleri kullanılmaktadır. Çalışmamızda bir cebrî icra organı olan icra dairelerinde çalışan ve cebrî icra faaliyetinde görev alan kişilere yönelik değerlendirmelerde "icra memuru" terimi tercih edilmiştir.

⁵ Anayasa mahkemesinin avukatlığın kamu hizmeti sayılmasına yönelik kararı için bkz. AYM, E.1969/33, K.1971/7, 21.01.1981, (RG, 23.08.1971, S. 13935). Anayasa mahkemesinin, kanun koyucunun herhangi bir serbest meslek faaliyetini kamu hizmeti olarak tanımlamasının (Av. K. m. 1) onun Anayasa'nın 70. maddesi anlamında bir kamu hizmeti olduğunu göstermeyeceğine ilişkin kararı için bkz. AYM, E.2002/8, K.2003/47,

Bu görevin ifası sırasında avukat, yargının kurucu unsurlarından biri olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil etmektedir (Av. K. m. 1/f. 2). Avukatlık faaliyetinin kamu hizmeti niteliği gereğince gereksinim duyan herkes tarafından avukata başvurulabileceğini ve serbest meslek olması nedeniyle de avukatın mesleğini kendi kişisel sorumluluğu kapsamında ifa edeceğini söylemek mümkündür⁶. Bununla birlikte avukat, hak ve yetkilerinin kullanımında yasama, yürütme ve yargı erkinin yanı sıra müvekkiline karşı da bağımsızdır⁷. Bu sebeple, avukatın mesleğini işin üstlenilmesi, görülmesi ve sonuçlandırılması aşamalarının tümü bakımından herhangi bir baskı ya da müdahale olmaksızın icra edebilmesi sağlanmalıdır⁸.

Avukatın görevini ifası sırasındaki hukukî statüsünün kamu görevlisi olup olmadığı tartışmalıdır⁹. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda (TCK)

04.06.2003, (RG, 19.12.2003, S. 25321). Avukatlık hizmetinin kamu hizmeti olmadığına ilişkin farklı yönde değerlendirmeler için bkz. Lütfü Duran, *İdare Hukuku Ders Notları* (İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1982), 308; Nejat Aday, *Avukatlık Hukukunun Genel Esasları* (Beta Basım Yayım, 1994), 37.

⁶ Tanrıver, *Avukatlık Hukuku*, 4; Güner, *Avukatlık Hukuku*, 112; Korkusuz, *Avukatlık Hukuku*, 7.

⁷ Çiftçioglu, "Avukatların Görev Suçları," 82. Gökcan, "Avukatlık Mesleği," 152; Korkusuz, *Avukatlık Hukuku*, 8.

⁸ Sungurtekin, *Avukatın Hak ve Yükümlülükleri*, 8, 25, 36.

⁹ Öğretide meseleyi ceza hukuku açısından ele alan Gökcan, TCK m. 6/f. 1-c bendindeki tanım nedeniyle vekalet sözleşmesi kapsamında görev yapan avukatın kamu görevlisi sayılamayacağını, ancak TCK'nin m. 94/f. 2-b maddesindeki "avukata veya diğer kamu görevlisine karşı görevi dolayısıyla.." ifadesi ile avukatın kamu görevlisi olarak kabul edildiğinin açık olduğunu, ayrıca Barolar yahut Barolar Birliğinde görev alan avukatların da kamu görevlisi sayılmalarının gerektiğini ileri sürmektedir. Gökcan, "Avukatlık Mesleği," 153-154. Öğretide meseleyi idare hukuku açısından ele alan Düğer ise, bir görevlinin kamu görevlisi olarak kabul edilebilmesi için idare tarafından istihdam edilmesi ve kamu tüzel kişisine kamu hukuku bağı ile bağlı olmasının gerektiğini, avukatların idare tarafından istihdam edilmemeleri nedeniyle kamu görevlisi olarak kabul edilemeyeceklerini ileri sürmektedir. Sırrı Düğer, "İdare Hukuku Açısından Avukatlık," *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 27, 1 (Mart 2019): 65, <https://doi.org/10.15337/suhfd.545154>. Aynı yönde bkz. AYM, E.2002/8, K.2003/47, 04.06.2003, (RG, 19.12.2003, S. 25321). Öğretide meseleyi Av. K. m. 1 ve 2 düzenlemeleri çerçevesinde ele alan Sungurtekin ise, mevcut düzenlemelerden avukatlığın kamusal görev olduğu konusunda lehe veya aleyhte bir sonuç çıkmadığını, nitekim mesleğin serbest meslek olduğunun ifade edilmesi ile de onun idare hukuku anlamında kamu görevlisi sayılmadığının bir kanıtı olduğunu ileri sürmektedir. Sungurtekin, *Avukatın Hak ve Yükümlülükleri*, 14, 15. Öğretide bir diğer görüş, avukatın kendisinin bir kamu görevlisi olmadığı ancak avukatlık hizmetinin bir kamu hizmeti olduğu, bir kamu hizmetinin de mutlaka bir kamu görevlisi tarafından yapılmasının gerekmediği yönündedir. Talih Uyar,

avukat, yargı görevi yapan kimseler arasında sayılmıştır (m. 6/f. 1-d)¹⁰. Aynı Kanun m. 6/f. 1-c’de kamu görevlisi, kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla yahut herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi olarak tanımlanmıştır. Madde gerekçesinde¹¹ ise “...kişinin kamu görevlisi sayılması için aranacak yegâne ölçüt, gördüğü işin kamusal faaliyet olmasıdır” denilerek, kamusal faaliyet, “anayasa ve kanunlarda belirlenmiş olan usûllere göre verilmiş olan bir siyasal kararlar, bir hizmetin kamu adına yürütülmesi” şeklinde ifade edilmiştir. Buradan hareketle, avukatın yargısal faaliyetin bir parçası olarak kamusal faaliyete katıldığı söylenebilecek olsa da bunun her durumda kamu hukuku usûlünce olmadığı da dikkate değerdir¹². Ancak kanun koyucu, TCK madde 57’de, görev sırasında veya yaptığı görevden dolayı avukata karşı işlenen suçların hâkimlere karşı işlenmesine ilişkin hükümlerin uygulanacağını düzenleyerek, avukatı hâkimlerle aynı hukukî statüye tabi tutmuştur. Geline bu noktada denilebilir ki, avukatın görevinin ifası sırasındaki hukukî statüsü, TCK

“Avukatın Özen Yükümlülüğü ve Görevi Kötüye Kullanma Suçu,” *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 131 (Temmuz 2017): 374; Aynı yönde bkz. Çiftçioğlu, “Avukatların Görev Suçları,” 84; Güner, *Avukatlık Hukuku*, 116. Yargıtay’ın avukatın kamu görevlisi sıfatını haiz olduğuna ilişkin kararları için bkz. Y. CGK, E.2019/27, K.2021/101, 11.03.2021, (Lexpera). Aynı yönde bkz. Y. CGK, E.2021/43, K.2021/287, 17.06.2021, (Lexpera); Y. CGK, E.2021/44, K.2022/790, 08.12.2022, (Lexpera). Stajyer avukatlar için aynı yönde karar için bkz. Y. 4. CD, E.2020/9820, K.2021/12445, 19.10.2020, (Lexpera). Yargıtay’ın avukatların Av. K. 35/f. 1 ve 35/A maddelerinde münhasıran avukatlar tarafından yapılabilecek iş ve işlemler ile uzlaştırma işlemi ve Barolar ile Türkiye Barolar Birliği’nin organlarında ifa ettikleri görevler bakımından kamu görevlisi olduğuna ilişkin kararı için bkz. Y. 5. CD, E.2020/6051, K.2021/2481, 31.05.2021, (Lexpera).

¹⁰ Uygulamada Yargıtay da avukatın TCK m. 6/f. 1-d kapsamında yargı görevi yapan kişi olduğuna yönelik bir karar vermiştir. “Avukatların TCK’nın 6. Maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yargı görevi yapan kişilerden olması ve mahkeme huzurunda kişilerin hakları dava etmeleri ve savunmaları ile takip işlemlerinin Avukatlık Kanunu’nun 35. Maddesi anlamında adli bir işlem olması ve katılanın bu görevi sırasında sanığın kardeşinin ölümü nedeniyle yargılanan kişinin mahkeme huzurunda savunmasının yapılmasını ve adli işlemlerinin takip edilmesi engellemek amacıyla katılanı tehdit ettiğinin anlaşılması karşısında, TCK’nın 265. Maddesinin ikinci fıkrasında yer alan görevi yaptırmamak için direnme suçunun yargı görevi yapan kişilere karşı işlenmesine ilişkin cezayı ağırlaştırıcı nitelikli hâlin uygulanma koşulunun gerçekleştiği ve sanığın eylemlerinin bir bütün hâlinde zincirleme şekilde yargı görevi yapan kişilere karşı görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturduğu kabul edilmelidir.” Y. CGK, E.2009/27, K.2021/101, 11.03.2021, (Lexpera).

¹¹ Türk Ceza Kanunu madde 6 gerekçesi, Lexpera

¹² Gökcan, “Avukatlık Mesleği,” 153.

anlamında kamu görevlisi olmanın ötesinde, oldukça güçlüdür. Diğer taraftan avukatın kamu hizmeti olan adalet hizmetlerinin ifasında ve işleyişinde, görev aldığı şüpheden uzaktır¹³.

B. Avukatın Görev ve Yetkileri

1. Genel Olarak

Avukatın görev alanı tespit edilirken avukatlığın amacından yola çıkılmalıdır. Av. K. m. 2/f. 1'e göre, avukatlığın amacı; hukukî ilişkilerin düzenlenmesini, her türlü hukukî mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmî ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamaktır. Bununla birlikte aynı maddenin ikinci fıkrasında, avukatın bu amaçla hukukî bilgi ve tecrübelerini, adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis edeceği ifade edilmektedir. İşaret edilen düzenlemelerden hareketle, avukatlık görevinin iki yönü bulunduğunu söylemek mümkündür¹⁴. Bunlardan ilki, avukatın vekilliğini üstlendiği tarafı temsil etmesidir. Avukat bu görevi kapsamında, bilgi birikimleri ile müvekkilinin hak arayışına yardımcı olmaktadır. Diğer ise, avukatın yargılama faaliyetine katılmasıdır. Avukat, bu görevi kapsamında ise, uyuşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesine yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda avukatın görev ve yetkileri, Av. K.'nin ilgili düzenlemelerinde (m. 34-vd.) belirlenmiştir.

Avukatlık mesleğinin gerektirdiği hak ve yetkilerin kullanımı avukatların tekelindedir¹⁵. Nitekim Av. K. m. 35'te de sadece avukatlar tarafından kullanılacak yetkiler düzenlenmiştir. Buna göre, kanun işlerinde ve hukukî meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adlî işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir (Av K. m. 35/f. 1). Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan, resmî dairelerdeki bütün işleri de takip edebilirler (Av K. m.35/f. 2). Çalışma konumuz açısından

¹³ Tanrıver, *Avukatlık Hukuku*, 4.

¹⁴ Gökcan, "Avukatlık Mesleği," 151; Sungurtekin, *Avukatın Hak ve Yükümlülükleri*, 80 vd; Tanrıver, *Avukatlık Hukuku*, 3.

¹⁵ Çiftçiöğlü, "Avukatların Görev Suçları," 82.

incelenmesi gereken bu düzenlemelerde ifade edilen ve sadece avukatlar tarafından kullanılabilen yetki, adlî işlemlerin takip edilmesidir.

Adlî işlem, “adalet mekanizmasının işleyişine ait olmak üzere adalet teşkilatında, yargı organları dışında görev yapan makamların (yetkililerin) yaptığı işlemler” olarak tanımlanmıştır¹⁶. Devletin cebrî icra organları tarafından yapılan icra takip işlemlerinin adlî işlem olarak ifade edilebilirliği ise öğretide tartışmalıdır¹⁷. Bir görüşe göre, icra daireleri görevlerini adlî denilebilecek bir faaliyet alanında gerçekleştirmekte¹⁸ ve bu nedenle adlî bir memur¹⁹ olarak icra memurları tarafından gerçekleştirilen işlemler avukatlık

¹⁶ Ejder Yılmaz, *İcra ve İflas Kanunu Şerhi* (Yetkin Yayınları, 2016), 42. Adlî işlem kelime anlamıyla ise, adalet hizmetleri ile ilgili işlem şeklinde tanımlanmıştır. Yılmaz, *Şerh*, 42.

¹⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Aziz Serkan Arslan, *İcra Takip İşlemleri, Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları* (Yetkin Yayınları, 2018), 33 vd. İcra memurlarının faaliyetlerinin hukukî niteliğine ilişkin farklı yönde görüşler bulunmaktadır. Bu görüşler faaliyetin yargısal, idari ve kendine özgü bir karakteri olduğu şeklindedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Cengiz Topel Çelikoğlu, *İcra Dairesi Kararı* (Ekin Yayınları, 2017), 94 vd; Hakan Pekcanıtez ve Cemil Simil, *İcra ve İflas Hukukunda Şikâyet* (2. Bası, Vedat Yayıncılık, 2017), 9 vd; Arslan, *İcra Takip İşlemleri*, 33 vd.; Şükran Akgün, *İcra hukuku ve İdare Hukuku Açısından Bir İnceleme Haczin Hukukî Niteliği* (Der Yayınları, 2020), 54 vd; Volkan Özçelik, *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi* (Adalet Yayınevi, 2014), 22-38. Bu ayrımın pratik bir önemi bulunmadığına ilişkin bkz. Saim Üstündağ, *İcra Hukukunun Esasları* (Filiz Kitabevi 2004), 9.

¹⁸ Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz ve Emel Hanağası, *İcra ve İflas Hukuku* (10. Bası, Yetkin Yayınları, 2024), 63; İlhan Postacıoğlu ve Sümer Altay, *İcra Hukuku Esasları* (5. Bası, Vedat Yayıncılık, 2010), 32.

¹⁹ Postacıoğlu ve Altay, *İcra Hukuku*, 32; Çelikoğlu, *İcra Dairesi Kararı*, 101; Necmettin M. Berkin, *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi* (Filiz Kitabevi, 1980), 35. İcra dairelerinin yürütme içinde yer alan tipik bir idari organ olmadığı, zira hiyerarşik bir yapılandırma içerisinde işlem yürütmediği, öte yandan hukuka aykırı işlemlerine karşı başvuru yolunun, idari yargı alanında değil, İİK m. 16 gereğince adlî yargıda özel görevli mahkeme olan icra mahkemesinde şikâyet yolu olduğu ileri sürülmektedir. Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası, *İcra Hukuku*, 62. Buna karşılık, icra dairelerinde çalışacak kişilerin Adalet Bakanlığı tarafından belirlenecek olması nedeniyle yapısal olarak icra dairelerinin yürütme organının idare kısmında yer aldığı, İİK m. 16 gereğince, icra ve iflâs dairelerinin yaptığı işlemler nedeniyle denetiminin idari yargıda değil adlî yargıda yer almasının icra dairelerinin idari teşkilat içerisinde yer aldığı gerçeğini ortadan kaldırmadığı ileri sürülmektedir. Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 45; Pekcanıtez ve Simil, *Şikâyet*, 27.

tekeline sayılan adli işlemlerden²⁰ (Av. K. m. 35/f. 1) sayılmaktadır²¹. Yargıtay kararlarında da benzer şekilde icra memurları tarafından yapılan işlemlerin adli işlem olduğu tespit edilmektedir²². Ancak icra dairelerinin

²⁰ Adli işlemin, kelime anlamı itibarıyla adalet hizmetleri ile ilgili işlem anlamında kullanıldığı, adalet teşkilatının yargı teşkilatını da içeren bir kavram olduğu, içerisinde mahkemeler dışında, ceza yargılaması bakımından kolluk kuvvetlerinin, icra ve iflâs daireleri ile infaz kurumları gibi kuruluşların da yer aldığı ve bu nedenle icra ve iflâs daireleri tarafından yapılan işlemlerin adli işlemler olduğu da ileri sürülmektedir. Yılmaz, *Şerh*, 42. Bununla birlikte ileri sürülen bir diğer görüş, Av. K. m. 35'te yer verilen adli işlem kavramı ile kanun koyucunun esasen adalet teşkilatına bağlı kişilerce yapılan her çeşit işlem demek istediği ve bununla yargısal işlemlerin de kastedildiği, nitekim yargısal işlemlerin Kanun'da ayrıca anılmadığı ancak kanun koyucunun avukatlara tanınan tekelin yargısal işlemlerin takibini kapsamına almadığı şeklinde yorumun kabul edilemeyeceği yönündedir. Bilge Umar, *İcra ve İflas Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi* (Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Yayınları No: 64/38, 1973), 43.

²¹ Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası, *İcra Hukuku*, 63; Kuru, *El Kitabı*, 83; Özçelik, *İcra Müdürü*, 34. Öğretide, icra ve iflâs memurlarının faaliyetinin mahiyet olarak idari nitelikte olduğu ancak Kanunu uygulamada hâkimler gibi bağımsız ve yetkin konumdaki icra memurlarının gerçekleştirdiği cebrî icra işlemlerinin uzvi açıdan adli işlem teşkil ettikleri ifade edilmektedir. Abdurrahim Karşı, *İcra ve İflas Hukuku* (3. Bası, Alternatif Yayıncılık, 2014), 41 vd. Öğretide icra dairelerinin yaptığı işlemlerin Anayasa m. 9 gereğince yargılama yetkisinin bağımsız ve tarafsız mahkemeler tarafından kullanılabilir olması nedeniyle yargılama faaliyeti olmadığı ileri sürülmektedir. Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası, *İcra Hukuku*, 63; Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 56; Pekcanitez ve Simil, *Şikâyet*, 25. Öğretide bir diğer görüş, icra dairelerinin faaliyetinin yargısal bir işlevi olmadığı, zira yargı işlevinin başlıca kriterlerini teşkil eden hususun diğer taraf dinlenmeden, savunma hakkı sağlanmadan hüküm oluşturulamaması olduğu ancak icra işlemleri açısından bu durumun geçerli olmadığı yönündedir. Postacıoğlu ve Altay, *İcra Hukuku*, 32; Berkin, *İcra Hukuku*, 34. İcra memurlarının adli alanda idari görev ifa etmekte olduğu ancak yargılama benzeri bir faaliyet yürüttükleri de ileri sürülen görüşler arasındadır. Muhammet Özkes, *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler* (Adalet Yayınları, 2009), 135.

²² “İcra müdürleri birer adli memur olup, yaptıkları işlemler de adli işlemdir ve icra müdürlüklerince tutulan tutanaklar alenî olup resmî belge niteliğindedir (TMK m.7). Kısacası, icra müdürlüklerince tutulan tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir. İcra daireleri icra hakimliklerinin daimî gözetimi ve denetimi alfanda olup, işlemlerine karşı icra hakimliklerine şikâyet yoluna başvurulur. Şikâyet, icra dairelerinin icra hukukuna aykırı olan ve hadiseye uygun bulunmayan işlemlerinin iptali ve düzeltilmesini veya yerine getirilmeyen ya da sebepsiz sürüncemede bırakılan bir hakkın yerine getirilmesini sağlamak için kabul edilmiş bir kanun yoludur. Açıklandığı üzere, adli işlem niteliğindeki icra müdürlüğü işlem ve kararlarına karşı İcra ve İflas Kanununda şikâyet kurumunu düzenlenmiştir. Eş söyleyişle Müdürlük kararlarının değiştirilmesi ya da iptali şikâyet yoluyla icra hakimliğinin kararıyla olanaklı kılınmıştır. Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde, üçüncü kişi Y, A İl Müdürlüğü’nün bankalarda bulunan alacakları üzerine haciz konulmasına ilişkin alacaklı isteminin yerine getirilmesi

yapmış olduğu işlemlerin adli işlem niteliğinde olmadığına yönelik görüşler de bulunmaktadır²³. İşaret edilen görüş ayrılığı, icra dairelerinin işlemlerinin adli işlem olarak ve dolayısıyla Av. K. m. 35 kapsamında, avukatların tekelinde olan işler olarak nitelendirilmesini tartışmalı hâle getirmektedir. Ancak sadece avukatların tekelinde olan bu yetkilerin başkaları tarafından kullanılmasının yasaklanmasına ilişkin Av. K. m. 63 düzenlemesi dikkate alındığında, icra işlemlerini takip etmenin avukatların görevi dahilinde olduğunu söylemek mümkündür. Zira bu hükümde, açıkça icra işlemlerinin avukatların tekelinde olduğu zikredilmektedir. Dolayısıyla icra işlemleri avukatlar vasıtasıyla takip edilebilmektedir.

İcra işlemleri, icra takibine yön ve şekil veren işlemler olup, taraflar ve icra memurları tarafından gerçekleştirilmektedir. İcra memurları tarafından gerçekleştirilen işlemler ise, icra takip işlemleri ve adli icra işlemleri şeklinde ikiye ayrılmakta²⁴ ve icra takip işlemi, “*icra organları tarafından borçluya karşı yapılan, borçlunun hukukî durumuna zarar vermeye elverişli olan, zamanaşımını kesme ve tatil talik hâllerinde yapılamama gibi etkileri bulunan, cebrî icranın alacaklı yararına ilerlemesi amacına yönelik işlemleri*” şeklinde tanımlanmaktadır²⁵. Bu tanımlamadan yola çıkıldığında,

konusunda icra memurunun bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle; şikâyetin kabulü ile icra müdürlüğünün alacaklının haciz talebinin reddine dair kararının iptali gerekmektedir. Nitekim, aynı ilkeler HGK’nun 31.03.2004 gün ve 12-202/196 sayılı; 03.10.2007 gün ve 12- 601/695 sayılı; 18.06.2008 gün ve 12-433/430 sayılı kararlarında da vurgulanmıştır. O hâlde, mahkemece Hukuk Genel Kurulu’nca da benimsenen Özel Daire bozma kararma uyularak şikâyetin kabulüne karar verilmesi gerekirken, şikâyetin reddine ilişkin önceki kararda direnilmesi usûl ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır” Y. HGK, E.2012/703, K.2013/214, 06.02.2013, (Lexpera). Aynı yönde bkz. Y. CGK, E.2021/43, K.2021/287, 17.06.2021, (Lexpera); Y. CGK, E.2021/44, K.2022/790, 08.12.2022 (Lexpera); Y. HGK, E.2007/12-601, K.2007/695, 03.10.2007, (Lexpera).

²³ İcra takip işlemlerinin idari işlem niteliğinde olduğuna ilişkin görüşler için bkz. Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 57; Umar, *İcra Hukuku*, 42-43; Pekcanitez ve Simil, *Şikâyet*, 25; Çelikoğlu, *İcra Dairesi Kararı*, 98 vd.; Sabri Ş. Ansay, *Hukuk İcra ve İflas Usûlleri* (İstiklal Matbaası, 1960), 17. İcra takip işlemlerinin adli idari işlem niteliğinde olduğuna ilişkin bkz. Berkin, *İcra Hukuku*, 35; Postacıoğlu ve Altay, *İcra Hukuku*, 3.

²⁴ Murat Atalı, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, *İcra ve İflas Hukuku* (8. Bası, Yetkin Yayınları, 2024), 15-16.

²⁵ Arslan, *İcra Takip İşlemleri*, 27. Benzer yönde bkz. Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *İcra Hukuku*, 16; Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 53; Hakan Pekcanitez, Oğuz Atalay, Meral Sungurtekin Özkan ve Muhammet Özekes, *İcra ve İflas Hukuku* (6. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2019), 5; L. Şanal Görgün, Levent Börü ve Mehmet Kodakoğlu, *İcra ve İflas*

icra memurları tarafından borçlunun malvarlığı üzerinde gerçekleştirilen ve takibin devamını sağlayıcı nitelikte olan haciz işleminin icra takip işlemi olduğunu söylemek mümkündür²⁶.

Gelinen bu noktada, bir icra takip işlemi olan haciz işleminin Av. K. m. 63 gereğince avukat vasıtası ile takip edilebileceği sonucuna ulaşılmaktadır. Nitekim yargı kararlarında da avukatın müvekkili adına haciz işlemini takip etmesi, bir adli işlemin takip edilmesi olarak nitelendirilmiş ve bunun da avukatın tekelinde olduğuna dikkat çekilmiştir²⁷.

2. Avukatın Haciz Mahallinde Bulunma Yetkisi

a. Genel Olarak

Öğretide avukatın haciz mahallinde bulunma yetkisi, alacaklının haciz mahallinde bulunma yetkisi çerçevesinde değerlendirilmiş ve farklı yönde görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre, alacaklının veya vekilinin haciz işlemleri sırasındaki bütün rolü, borçlunun haczedilebilecek mallarına dair

Hukuku (5. Bası, Yetkin Yayınları, 2024), 2-3; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası, *İcra Hukuku*, 135.

²⁶ Öğretide icra daireleri tarafından yapılan bir işlemin icra takip işlemi olarak ifade edilebilmesi için icra takip işleminin icra organları tarafından yapılması, borçluya karşı yapılması ve icra takibini ilerletici nitelikte olması şeklinde üç unsurun birlikte bulunması gerektiği noktasında görüş birliği bulunmaktadır. Akgün, *Haciz Hukukî Niteliği*, 53; Baki Kuru, *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı* (Yetkin Yayınları, 2013), 147-148; Üstündağ, *İcra Hukuku*, 32; Postacıoğlu ve Altay, *İcra Hukuku*, 300; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *İcra Hukuku*, 16; Arslan, *“İcra Takip İşlemleri*, 61 vd. Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özkes, *İcra Hukuku*, 5-6. Görgün, Börü ve Kodakoğlu, *İcra Hukuku*, 3; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası, *İcra Hukuku*, 135. İcra takip işlemleri kavramının unsurlarının farklı açıdan değerlendirilmesi için bkz. Umar, *İcra Hukuku*, 183 vd.

²⁷ “Avukatların TCK’nın 6. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yargı görevi yapan kişilerden olması ve müvekkili adına haciz işlemlerini takip etmelerinin 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu’nun 35. maddesi anlamında adli bir işlem olması karşısında, bu görev sırasında, görevin engellenmesine yönelik olarak katılan avukata karşı gerçekleştirilen eylemler nedeniyle TCK’nın 265. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan görevi yaptırmamak için direnme suçunun yargı görevi yapan kişilere karşı işlenmesine ilişkin cezayı ağırlaştırıcı nitelikli hâlin uygulanma koşulunun gerçekleştiği ve sanıkların eylemlerinin bir bütün hâlinde birden fazla kişiyle birlikte yargı görevi yapan kişilere karşı görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturduğu kabul edilmelidir” Y. CGK, E.2016/1419, K.2020/38, 28.01.2020, (Lexpera). Haciz işleminin adli işlem olduğuna ilişkin aynı yönde bkz. Antalya BAM 7. HD, E.2019/623, K.2020/15, 08.01.2020, (Lexpera). Aksi yönde bkz. Yargıtay 4. CD, E.2009/3133, K.2011/3082, 14.03.2011 T, (Lexpera).

bilgi ve masrafları vermekten ibaret olup, haciz mahallinde hazır bulunmayı talep hakları bulunmamaktadır²⁸. Diğer bir görüş ise, alacaklının veya vekilinin haciz mahallinde bulunması zorunlu olmasa da alacaklının menfaatlerinin korunabilmesi ve gerektiğinde haczi yapan memura yardımcı olunabilmesi için alacaklının veya vekilinin haciz mahallinde bulunma hakkının olduğuna yöneliktir²⁹. Bu husustaki bir başka görüşe göre ise, alacaklının veya vekilinin haciz mahallinde bulunması, ancak alacaklının çıkarlarının gözetilmesi bakımından zorunlu veya faydalı ise mümkündür³⁰.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun vermiş olduğu bir kararda, "*haciz sırasında borçlu ya da alacaklı veya bunların vekilleri haciz mahallinde bulunarak hak ve menfaatleri gözetebilirler. Ancak haciz esnasında bulunmaları zorunlu olmayıp, yokluklarında yapılan haciz de geçerlidir.*" şeklinde ifade edilerek, alacaklı veya vekilinin haciz mahallinde bulunmasının mümkün olduğuna hükmedilmiştir³¹. Nitekim benzer sonuca ulaşılan yargı kararları da bulunmaktadır³².

²⁸ Üstündağ, *İcra Hukuku*, 148.

²⁹ Kuru, *El Kitabı*, 420; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası, *İcra Hukuku*, 298. Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *İcra Hukuku*, 196. Alacaklının haciz sırasında bulunabileceğinin İİK m. 103'ün ifadesinden anlaşıldığına ilişkin bkz. Postacıoğlu ve Altay *İcra Hukuku*, 372; Görgün, Börü ve Kodakoğlu, *İcra Hukuku*, 162.

³⁰ Ansay, *İcra Usûlleri*, 73. Öğretide bir diğer görüş ise alacaklının haciz sırasında bulunma hakkının olduğunu kabul etmekle birlikte borçlunun borca yetecek kadar malını bildirdiği ve bu malların haczi ile borcun karşılanacağını açıkça anlaşıldığı hâllerde, borçlunun, alacaklısını veya vekilini ev, dükkân gibi kapalı yerlerine sokmama hakkı olduğu ileri sürülmektedir. Talih Uyar, *İcra Hukukunda Haciz* (Şafak Basım ve Yayınevi), 155. Benzer bir şekilde örneğin, haczi kabil mal bulunmadığı veya boş olduğu yahut borçluyla bağlantısı bulunmadığı bilinen bir konuta hâkim kararı ile girilmesinin de ölçülülük ilkesine aykırılık teşkil edeceği gerekçesi ile hukuka uygun olmadığı kabul edilmektedir. Özkes, *Temel Haklar ve İlkeler*, 172.

³¹ Y. CGK, E.2016/1419, K.2020/38, 28.01.2020, (Lexpera).

³² Y. 4. CD, E. 2010/4980, K. 2012/4215, 29.02.2012. Doğrudan alacaklı vekilinin haciz mahallinde bulunma yetkisinin varlığına ilişkin olmayan ancak haciz sırasında bulunan alacaklı vekilinin eyleminin engellenmesinin hukuka aykırılık teşkil ettiğine ilişkin kararlar da bulunmaktadır. Söz konusu kararlardan alacaklı vekilinin haciz sırasında bulunmasının görevi dahilinde olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Antalya BAM 4. HD, E.2018/854, K.2018/1068, 03.10.2018, (Lexpera); Y. 4. CD, E.2023/21013, K.2021/13052, 13.09.2023, (Lexpera); Y. 4. CD, E.2020/20550, K.2020/12463, 19.10.2020, (Lexpera); Y. 18. CD, E.2018/2433, K.2019/16704, 27.11.2019, (Lexpera); Y. 4. CD, E.2011/23355, K.2013/12618, 29.04.2013, (Lexpera); Y. 4. CD, E.2010/31492, K.2013/4385, 18.02.2013, (Lexpera).

Kanaatimizce de alacaklının veya vekilinin haciz mahallinde bulunma yetkisi vardır. Görüşümüzü İİK'nin haczin gerçekleştirilmesine ilişkin ilgili hükümleri destekler niteliktedir. İİK m. 80/f. 1'de kanun koyucu, haczin, icra müdürünün kendisi yahut onun görevlendireceği müdür yardımcısı ya da icra kâatibi tarafından yapılabileceğini öngörmüştür. İcra memurunun tekelinde olan bu görevin ifa edilebilmesi için borçlunun veya alacaklının haciz mahallinde bulunması zorunlu değildir. Nitekim İİK m. 80/f. 2 gereğince, borçlunun haciz sırasında malın bulunduğu yerde bulunmaması ve hemen bulundurulmasının mümkün olmaması hâlinde, haczin gıyabında yapılacağı da düzenlenmiştir. Bununla birlikte, İİK m. 103'e göre, alacaklı veya adına Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebellüğe yetkili kimsenin haciz tutanağı tutulurken bulunması hâlinde, haciz tutanağının bir örneği bu şahıslara verilmekte; bulunmaması hâlinde ise, üç gün içinde tutanağı tetkik ve diyeceği varsa söylemesi için icra dairesine davet edilmektedir. İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliği (İİKYön) m. 41/f. 2'de de haciz tutanağının haczi yapan memur, hazır bulunan alacaklı ve varsa temsilcisi veya vekili tarafından imzalanacağına işaret edilmiştir. Mesele bahsi geçen düzenlemeler ışığında değerlendirildiğinde, alacaklının veya vekilinin haciz mahallinde bulunabileceği, ancak icra memurunun haciz işlemlerini yapabilmesi için alacaklının bulunmasının zorunlu olmadığı sonucuna varmak mümkündür³³.

Diğer taraftan İİK m. 88/f. 2 hükmüne göre, borçlunun, para, banknot, hamiline yazılı senet, altın, gümüş ve diğer kıymetli şeyleri dışında haczolunan taşınır mallarının alacaklının muvafakati ile borçlu veya üçüncü kişiye yediemin olarak bırakılmasına ve İİK m. 99 kapsamında üçüncü kişide

³³ Aynı yönde bkz. Karanlı, *İcra Hukuku*, 293; Mesut Köksoy, "Borçlunun Konutunda Haciz Yapılması (İİK m. 79a)," *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi* 9, 1 (Ocak 2024): 343, <https://doi.org/10.33432/ybuhukuk.1333550>. Meseleyi İİK m. 103 ve İİK Yön m. 41 üzerinden değerlendiren Üçüncü, alacaklının haciz sırasında hazır bulunmasının mümkün olduğu sonuca ulaşmıştır. S. Hilal Üçüncü, *Medeni Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması* (On iki Levha Yayıncılık, 2019), 367. Buna karşılık, İİK m. 103 düzenlemesinin, alacaklının haciz mahallinde bulunabilmesinin icra müdürünün davetine bağlı olduğu yönünde yorumlandığı görüşler de bulunmaktadır. Bkz. Ersan Şen, "Alacaklı Vekili Konuta ve İşyerine Girebilir mi?," (2020), www.hukukihaber.com, (e.t. 01.12.2024); Ersan Şen, "Avukat Haciz Mahalline Girebilir Mi?" (2015), www.hukukihaber.com, (e.t. 01.12.2024). Ancak önemle belirtmek gerekir ki, İİK m. 103'te ifade edilen davet, alacaklı veya borçlunun haciz mahalline daveti değil, icra dairesine davetidir. Davetin amacı, tarafları yokluklarında yapılan hacizden haberdar edip, tarafların şikâyet süresini başlatmak ve dolayısı ile haczi kesinleştirerek paraya çevirme aşamasına geçilmesini sağlamaktır.

bulunan mal varlığı değerleri üzerinde istihkak iddiasında bulunulmasına ilişkin hükümlerin uygulanabilmesi için de alacaklının haciz mahallinde bulunması, zorunlu olmasa da bir gereklilik arz etmektedir.

b. Haciz Yapılacak Yerin Konut Olması Hâlinde

Haciz yapılacak yerin borçluya veya üçüncü kişilere ait konut olması hâlinde, yukarıda işaret edilen düzenlemelerden yola çıkılarak alacaklı veya vekilinin konutta haciz işlemleri sırasında hazır bulunabileceği sonucuna varılacağı meselesi tartışılmalıdır. Öğretide ileri sürülen bir görüş³⁴, alacaklı vekilinin konutta yapılan haciz işlemlerine katılmasının konut dokunulmazlığının ihlalini oluşturduğu ve kendisine Kanun'da açıkça görev ve yetki verilmemiş olması nedeniyle de hukuka uygunluk nedenlerinden birinin söz konusu olmadığı, alacaklı veya vekilinin konutta yapılan haciz işlemlerine katılmasının kabulünün ancak borçlunun rızası ile mümkün olabileceği yönündedir. Diğer bir görüş ise³⁵, İİK m. 103 ve İİKYön m. 41/f. 2 düzenlemelerinden alacaklı vekilinin konuta girebileceğinin açık bir şekilde anlaşılmadığını ve alacaklı vekilinin konuta girebileceğinin kabulünün alacaklının temsili bakımından gerekli olduğunu ancak borçlunun konut dokunulmazlığı hakkının ihlali bağlamında sorunlu olduğunu ileri sürmektedir. İlaveten yazar, icra memurunun mahkemeden bir karar almaksızın borçlunun konutunda haciz yapmasının AY'nin 21'inci maddesine aykırılığının tartışıldığı bir zeminde aksi kabulün açıkça çelişki oluşturduğunu, bu nedenle açık bir düzenleme ile bu çelişkinin giderilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Yargı kararlarında ise, alacaklı veya alacaklı vekilinin konutta haciz sırasında haciz mahallinde bulunabileceğine hükmedilmektedir³⁶.

³⁴ Şen, "Alacaklı Vekili.". Yazar aynı yazısında, bu görüşünün avukatın borçlunun konutuna girip giremeyeceğine ilişkin olarak ileri sürdüğünü, avukatın haciz mahallinde bulunmasının ve buna bağlı olarak haklarını kullanabilmesinin mümkün olduğunu ifade etmiştir.

³⁵ Köksoy, "Konutta Haciz," 343.

³⁶ Y. 4. CD, E.2010/4980, K.2012/4215, 29.02.2012 (Lexpera); YCGK, E.2016/1419, K.2020/38, 28.01.2020, (Lexpera); Y. CGK, E.2016/1419, K.2020/38, 28.01.2020, (Lexpera); Y. 4. CD, E.2023/21013, K.2021/13052, 13.09.2023, (Lexpera); Antalya BAM 4. HD, E.2018/854, K.2018/1068, 03.10.2018, (Lexpera); Y. 4. CD, E.2010/31492, K.2013/4385, 18.02.2013, (Lexpera).

İcra ve İflas Kanunu'nda haciz hükümleri (m. 74 vd) incelendiğinde, alacaklının veya vekilinin haciz sırasında konutta bulunmasının borçlunun rızasına bağlı olduğuna veya icra memurunun inisiyatifinde olduğuna dair bir hükme yer verilmediği tespit edilmektedir. Nitekim yukarıda işaret edilen düzenlemelerden de alacaklı veya vekilinin konutta haciz sırasında hazır bulunmasının mümkün olabileceği anlaşılmaktadır. Alacaklı veya vekilinin haciz sırasında konutta bulunamayacağına ilişkin ileri sürülen görüşler ise, AY'nin 21'inci maddesinde düzenlenen konut dokunulmazlığı hakkının ihlaline dayanmaktadır. Bu mesele uzun süre tartışılmış olmakla birlikte³⁷, bu tartışmalar konutta haciz yapılmasını icra mahkemesinin iznine tabi kılan, 7445 sayılı Kanun'un birinci maddesi ile yürürlüğe giren İİK 79a maddesi çerçevesinde sona ermiştir³⁸. Bu hüküm gereğince konutta haciz hâlinde, alacaklının ve hatta icra memurunun konuta girebilmesi hâkim kararına tabi kılınmıştır. Kanaatimizce icra mahkemesinin konutta hacze izin vermesi hâlinde, kararında ayrıca belirtmediği müddetçe, İİK'nin hacze ilişkin

³⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Özkes, *Temel Haklar ve İlkeler*, 167-172; Pınar Çiftçi, *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi* (Adalet Yayınevi, 2010), 8. 107-112; Üçüncü, *Kişisel Verilerin Korunması*, 76 vd; Aslı Aras, "Konutta Haciz Prosedürüne Türk-Alman Karşılaştırmalı İcra Hukuku Açısından Genel Bir Bakış," *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18, 216 (Eylül 2023): 1051 vd. Y. CGK, E.2016/1419, K.2020/38, 28.01.2020, (Lexpera). Alman hukukunda da bu mesele uzun süre tartışılmış ve Alman Anayasa Mahkemesi, Zivilprozessordnung (ZPO) § 758'e göre, konutta yapılacak haciz faaliyetine icra memurunun yetkisi ile girilmesinin borçlunun konut dokunulmazlığının ihlali anlamına geldiğine ve bu nedenle konuta hâkim kararı ile müdahale edilmesi gerektiğine karar vermiştir. BVerfGE 51, 97, (<https://www.servat.unibe.ch/dfr/bv051097.html#Opinion>). Verilen bu kararla birlikte ZPO m. 758a'da konutta haciz hâlinde, hâkim kararı alınması ve şartları düzenlenmiştir. İsviçre ve Avusturya hukukunda ise haciz işlemleri için borçlunun konutuna girilmesi için hâkim kararı aranmamaktadır (Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs-SchKG § 91/f. 3, Exekutionordnung-EO § 26a).

³⁸ Konutta haciz için öngörülen İİK m. 79a'nın Anayasa'nın konut dokunulmazlığına ilişkin hükmü ile uyumlu olduğuna ilişkin bkz. Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *İcra Hukuku*, 197. Bu düzenleme ile konut mahremiyetinin güçlendirilmesinin amaçlandığına ilişkin bkz. Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası, *İcra Hukuku*, 299; Görgün, Börü, Kodakoğlu, *İcra Hukuku*, 165; Nilüfer Boran Güneysu, "İcra ve İflas Kanunu'nun Konutta Hacze İlişkin 79/A Maddesinin Değerlendirilmesi," *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, 1 (Haziran 2024): 174, <https://doi.org/10.59933/tauhfd.1503861>. İİK m. 79a'da konutta haciz için hâkim kararı aranmasıyla Anayasa'ya uyum sağlanmış gibi görünülse de, değerlendirmeye açık bir takım hususlar olduğu vurgulanmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Aras, "Konutta Haciz," 1054 vd; Boran Güneysu, "Konutta Haciz," Köksoy, 172 vd; "Konutta Haciz," 345 vd.

hükümleri bir bütün olarak konutta haciz sırasında da uygulanmalıdır³⁹. Mesele işaret edilen hüküm çerçevesinde ele alındığında, alacaklı veya vekilinin haciz mahallinde bulunmasının borçlunun rızasına tabi olmadığı, hâkimin konutta hacze izin verdiği kararında aksini ayrıca belirtmediği müddetçe alacaklı veya vekilinin haciz sırasında konutta bulunabilmesinin mümkün olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Nitekim benzer bir tartışma Alman hukukunda yapılmış ve Anayasa Mahkemesi (*Bundesverfassungsgericht*) Medeni Usul Kanunu (*Zivilprozessordnung-ZPO*) m. 758'e göre, konutta yapılacak haciz faaliyetine icra memurunun yetkisi ile girilmesinin borçlunun konut dokunulmazlığının ihlali anlamına geldiğine ve bu nedenle konuta hâkim kararı ile müdahale edilmesi gerektiğine karar vermiştir⁴⁰. Verilen bu kararlar birlikte ZPO m. 758a'da konutta haciz hâlinde, hâkim kararı alınması ve şartları düzenlenmiştir. Mahkeme kararına rağmen borçlunun alacaklının varlığına karşı çıkması hâlinde ise alacaklının konuta girebilmesi için ayrıca mahkeme kararına gerekli olmadığı, icra memurunun şartların varlığını değerlendirerek, alacaklıyı konuta alabileceği, zira bu hâlde alacaklının katılımının cibrî icra faaliyetini gerçekleştirmek olmadığı, halihazırda alınmış bir mahkeme kararı ile onaylanmış bir haciz işlemine katılım sağlanacağı ve borçlunun direnmesi hâlinde ise icra memurunun zor kullanabileceği kabul edilmektedir⁴¹.

Türk hukukunda mevcut düzenlemeler bakımından yapılan değerlendirmenin yanı sıra, İİK m. 79a/f. 3'te, konut olmadığı kabul edilen bir yerle ilgili verilen haciz kararı üzerine yapılan haciz işlemi sırasında, bu yerin

³⁹ Aynı yönde bkz. Boran Güneysu, "Konutta Haciz," 194.

⁴⁰ BVerfGE 51, 97, (<https://www.servat.unibe.ch/dfr/bv051097.html#Opinion>).

⁴¹ Hans-Joachim Hessler, "ZPO § 735-765," içinde *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung: mit Gerichtsverfassungsgesetz und Nebengesetzen, MüKoZPO I, C. II*, hrsg. Thomas Rauscher, Wolfgang Krüger (6. Aufl., C.H.Beck, 2020), § 758, Rn. 26, 27. Alman hukukunda alacaklının haciz işlemleri sırasında konutta bulunması için ayrıca bir mahkeme kararına gerek duyulmadığına ilişkin bkz. Hans-Joachim Musielak, Wolfgang Voit ve Rolf Lackmann, "ZPO § 704-960," içinde *Zivilprozessordnung: mit Gerichtsverfassungsgesetz Kommentar*, hrsg. Joachim Musielak, Wolfgang Voit (21. Aufl., Verlag Franz Vahlen, 2024), § 758a, Rn. 10; Bernhard Ulrici, "ZPO § 724-765a," içinde *BeckOK ZPO*, hrsg. Volkert Vorwerk ve Christian Wolf (54. Aufl., C.H. Beck, 2024), § 758a, Rn. 9; § 758, Rn. 6; Johann Kindl, "ZPO § 704-787," içinde *Zivilprozessordnung: Familienverfahren, Gerichtsverfassung, Europäisches Verfahrensrecht*, hrsg. Ingo Saenger (10. Aufl., Nomos, 2023), § 758, Rn. 6.

konut olduğunun anlaşılması hâlinde, borçlunun hacze rıza gösterebileceği, göstermemesi hâlinde ise haciz işlemine son verilip mahkeme kararı alınması için gerekli işlemlerin yapılması gerekliliğine ilişkin hüküm de dikkate alınmalıdır. Zira bu ihtimalde, borçlunun icra müdürüne izin verip alacaklıya veya vekiline izin vermemesi hâlinin yaşanması mümkün olabilmektedir. Kanaatimizce bu hâlde, haciz işlemlerine devam edilebilmesi için mahkeme kararı gereklidir. Zira icra memurunun borçlunun iradesi dışında alacaklının yahut vekilinin katılımını sağlaması, borçlunun konut dokunulmazlığının ihlali tartışmalarını yeniden gündeme getirecektir. Alınacak mahkeme kararı ile birlikte borçlunun konut dokunulmazlığının ihlal edilmesi engellenebilecektir. Nitekim Alman hukukunda da mahkeme kararı henüz alınmadan önce borçlunun icra memuruna izin verip, alacaklıya izin vermemesi ihtimali değerlendirilmiş ve bu hâlde, mutlaka mahkeme kararının gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır⁴².

Mevcut düzenlemelerden yola çıkılarak yukarıda varılan alacaklı veya vekilinin konutta haciz işlemlerine katılabileceği sonucunun, icra hukukunda menfaat dengesinin korunması bakımından da bir gereklilik teşkil ettiği kanaatindeyiz. Nitekim kabul edilmelidir ki icra hukukunda alacaklının hak arama özgürlüğü, mülkiyet hakkı gibi temel hakları ile borçlunun kişilik ve malvarlığına ilişkin değerleri çatışma hâlinindedir⁴³. İcra hukuku kurallarının ve bu kuralların uygulayıcılarının bu menfaatleri dengeleme yükümlülüğü bulunmaktadır⁴⁴. Dolayısıyla avukatın veya vekilinin haciz mahallinde bulunma yetkisinin varlığına ilişkin tüm bunların birlikte değerlendirilmesi neticesinde bir sonuca varılması ve bu sonucun ilgili hak ve değerlerin özüne dokunmaması gerekir. O hâlde, alacaklının veya vekilinin haciz mahallinde bulunup bulunmayacağına ilişkin tartışmalar yapılırken icra hukukunda taraf menfaatleri dikkate alınmalıdır.

Alman hukukunda, öğretide alacaklının konutta yapılan haciz sırasında bulunması meselesinde taraf menfaatleri bakımından yapılan değerlendirmede farklı yönde görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre, borçlunun iradesine aykırı olarak alacaklının haciz işlemleri sırasında konutta

⁴² Hessler, "ZPO § 735-765," § 758, Rn. 26.

⁴³ Özekes, *Temel Haklar ve İlkeler*, 36; Çiftçi, *Menfaat Dengesi*, 8.

⁴⁴ Çiftçi, *Menfaat Dengesi*, 8; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *İcra Hukuku*, 31; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özekes, *İcra Hukuku*, 11-12.

bulunması, borçlunun konut dokunulmazlığının ihlaline neden olmakta, ancak alacaklının yokluğu hâlinde işlem yapılmasının imkânsız veya önemli ölçüde zor olduğu durumlarda, borçlunun konut dokunulmazlığı alacaklının etkin hukukî koruma ihtiyacının gerisinde kalmaktadır⁴⁵. Bir diğer görüş ise⁴⁶, alacaklının borçlunun iradesine aykırı olarak haciz işlemleri sırasında konutta bulunmasının konut dokunulmazlığının ihlalini oluşturacağı yönündedir. Ancak konuta giriş için mahkeme kararının alınmış olması hâlinde veya alacaklının çatışan haklı menfaatleri nedeniyle haciz işlemleri sırasında konutta bulunması mümkün görülmektedir. Bununla birlikte, alacaklının varlığının borçlu bakımından makul görülemeyeceği istisnai hâllerde, alacaklının etkin hukukî koruma menfaatinin geri plana çekilebileceği kabul edilmektedir. Öte yandan alacaklının haklı menfaati bulunduğu sürece haciz sırasında bulunma hakkının olduğu, icra prosedüründeki taraf konumu nedeniyle de icra organları tarafından yapılan işlemlerde hazır bulunmasında her durumda haklı menfaati olduğu ileri sürülen görüşler arasındadır⁴⁷.

Kanaatimizce de, icra takibinde alacaklı, herhangi bir üçüncü kişi gibi değerlendirilmemelidir. Zira takip alacaklısı, icra takibinden önce borçlu ile özel hukuk ilişkisine giren ve bu ilişkinin borçluya yüklediği yükümlülüğün onun tarafından yerine getirilmemesi nedeniyle hukukun taraflar arasında kurduğu menfaat dengesi kendi aleyhine bozulan kişidir. Alacaklı bu kapsamda, aleyhine bozulan menfaat dengesinin tekrar sağlanması için devletin cebri icra organlarına başvurmaktadır. Bu yönüyle değerlendirildiğinde alacaklı, icra takibi bakımından mülkiyet hakkı ihlali nedeni ile borçlu ile arasındaki menfaat dengesi bozulmuş⁴⁸ ve bu dengenin tekrar sağlanması için Devlet'e başvurmuş kişi vasfını haizdir. Bu nedenle de alacaklının hakkının yerine getirilmesi konusunda işaret edilen menfaatler borçlunun menfaati karşısında ağır basmalıdır⁴⁹. Nitekim alacaklının

⁴⁵ Hessler, "ZPO § 735-765," § 758, Rn. 26.

⁴⁶ Musielak, Voit ve Lackmann, "ZPO § 704-960," 758a, Rn. 10.

⁴⁷ Kindl, "ZPO § 704-787," § 758, Rn. 6.

⁴⁸ Mahkeme kararına veya kesinleşmiş ödeme emrine bağlanmış para alacakları söz konusu olduğunda, para alacağının ödenmemiş olması borçlunun mülkiyet hakkının (AY m. 35) ihlali sonucunu doğurur. Bkz. AYM Başvuru Numarası: 2013/3457, 25.02.2015, (RG, 27/5/2015 S. 29368).

⁴⁹ İcra hukukunda alacaklının menfaatine öncelik verilmesinin ilk akla gelen olduğu, bu ön kabulün yanlış olmadığı, ancak bu durumun takibin başından sonuna kadar alacaklının menfaatine ağırlık verildiği, borçlu ve takiple ilgili üçüncü kişilerin menfaatinin tamamen

alacağının garanti altına alınması için gerçekleştirilen haciz işlemi ile alacaklının mülkiyet hakkının sağlanması garanti edilir⁵⁰. Zira icra hukukunda borçlunun malvarlığının alacağa karşılık gelmek üzere alacaklıya devredilmesi kural olarak mümkün değildir. Bu nedenle alacaklının tatmin edilebilmesi için borçlunun alacağa karşılık gelecek miktardaki malı haczedilerek satılmalı ve bedelinden alacak ödenmelidir. Bununla birlikte alacaklının veya vekilinin haciz mahallinde bulunması ile de haciz sırasındaki menfaatlerin korunması imkânı sağlanacağından alacaklının etkin hukukî koruma ihtiyacına hizmet edilmektedir. Mesele işaret edilen hususlar üzerinden değerlendirdiğinde, icra hukukunda taraf menfaatleri bakımından alacaklı veya vekilinin konutta haciz sırasında bulunmasının mümkün olduğu sonucunun kabulü gerekir⁵¹.

göz ardı edildiği şeklinde anlaşılmaması gerektiği ileri sürülmektedir. Özekes, *Temel Hak ve İlkeler*, 37. İcra hukukunda alacaklının hakkının yerine getirilmesi konusunda menfaatinin borçlunun menfaati karşısında ağır bastığına ilişkin bkz. Üçüncü, *Kişisel Verilerin Korunması*, 366.

⁵⁰ Üçüncü, *Kişisel Verilerin Korunması*, 367.

⁵¹ Türk hukukunda meseleyi taraf menfaatleri bakımından ele alan Üçüncü, pratik uyuşum ilkesi çerçevesinde hareket edilmesi gerektiğini ve alacaklının etkin hukukî koruma ya da borçlunun kişisel verilerinin ve sırlarının korunması konusundaki menfaatlerinin her ikisine de hizmet eden çözümün benimsenmesi gerektiğini ileri sürmekte ve bu kapsamda başvurulabilecek en makul yolun haciz sırasında alacaklının değil, kendisine karşı sır saklamakla yükümlü olan avukatının bulunmasının olduğunu kabul etmektedir. Yazar alacaklının icra takibini bir avukat vasıtasıyla değil, bizzat yürüttüğü hâli de değerlendirmiş ve borçlunun menfaatlerini ağır şekilde zedeleyebilecek istisnai hâller var olmadığı müddetçe alacaklının haciz sırasında bulunma hakkının elinden alınmaması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Üçüncü, *Kişisel Verilerin Korunması*, 369.

II. İCRA MEMURUNUN HACİZ MAHALLİNDEKİ YETKİLERİNİN SINIRI

A. İcra Memurunun Görev ve Yetkileri

İcra dairesi, icra işlerinde birinci derecede görevli organdır⁵². İcra takibinin sevk ve idaresi için gerekli işler bu dairede görevli icra memurları (icra müdürü, icra müdür yardımcısı ve icra kâtipleri) vasıtasıyla gerçekleştirilir⁵³. Bu işlemler sırasında icra memuru bağımsız olup⁵⁴, icra mahkemesinin veya başka bir makamın iznini almak zorunda değildir⁵⁵. Ayrıca icra memurları, görevlerinin ifası sırasında zor kullanma yetkisine de sahiptir⁵⁶. Bu kapsamda, icra memurları, alacak tahsili ve takibi ile ilamların icrası için gerekli işlerin tamamını yapmak bakımından yetkilendirilmiştir⁵⁷.

Alacaklının alacağına kavuşması için konusu para olan alacaklar bakımından alacaklının takip talebi üzerine borçluya ödeme emri veya icra emri göndermek, takibin kesinleşmesi aşamasından sonra borçlunun mallarını haczetmek, haczedilen malları paraya çevirmek ve nihayet paraları paylaşmak, icra memurunun görevleri arasındadır. Konusu paradan başka bir şey olan ilamların icrasında ise icra memurları, icra emrinin gereğinin zorla yerine getirilmesinde görevlidir. Söz konusu işlemler bakımından icra memurlarının yetkisi iki türde belirlenmektedir⁵⁸. Bunlardan ilkinе göre,

⁵² Kuru, *El Kitabı*, 63; Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası, *İcra Hukuku*, 60; Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 41; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özkes, *İcra Hukuku*, 40.

⁵³ Niteliğine aykırı düşmediği müddetçe icra dairesi müdürleri için yapılan açıklamaların icra müdür yardımları ve icra katipleri için de geçerli olduğuna ilişkin bkz. Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 50; Kuru, *El Kitabı*, 82. İcra dairelerinin zorunlu unsurunun icra müdürleri olduğu ve bu durumun uygulamada icra müdürlerinin icra daireleriyle aynı anlamda algılanması sonucunu doğurduğuna ilişkin bkz. Postacıoğlu ve Altay, *İcra Hukuku*, 22. İcra müdürlerinin icra dairesinin sorumlu amiri olduğuna ilişkin Yılmaz, *Şerh*, 40.

⁵⁴ Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 52; Kuru, *El Kitabı*, 63; Pekcanitez ve Simil, *Şikâyet*, 23; Yılmaz, *Şerh*, 43.

⁵⁵ Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 52; Postacıoğlu ve Altay, *İcra Hukuku*, 32; Kuru, *El Kitabı*, 63; Pekcanitez ve Simil, *Şikâyet*, 23.

⁵⁶ Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 52; Postacıoğlu ve Altay, *İcra Hukuku*, 32; Kuru, *El Kitabı*, 64. Pekcanitez ve Simil, *Şikâyet*, 23; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *İcra Hukuku*, 30; Aras, "Konutta Haciz," 1051; Görgün, Börü ve Kodakoğlu, *İcra Hukuku*, 12; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özkes, *İcra Hukuku*, 41.

⁵⁷ Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası, *İcra Hukuku*, 60.

⁵⁸ Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *İcra Hukuku*, 28 vd.; Özçelik, *İcra Müdürü*, 10 vd.

kanun koyucu, açıkça icra memurlarının yapması gereken işlemleri düzenlemiş olup, icra memuruna değerlendirme ve takdir yetkisi kullanma hakkı bırakmamıştır. Bu hâlde işlemlerin, Kanun'da öngörülen şekle ve içeriğe uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir. İcra memurlarının yetki türünün diğerinde ise, kanun koyucu, icra memuruna belirli sınırlar içerisinde kullanılmak şartı ile takdir yetkisi vermiştir. Bu hâllerde, icra memuru işlemleri, alacaklının alacağına kavuşması için alacaklı ile borçlu arasındaki menfaat dengesini gözeterek gerçekleştirmelidir⁵⁹. İİK'de icra memuruna takdir yetkisi verilen hâllerde dahi, yetkinin kullanımı, kanunda öngörülen kapsamda olmalıdır. Zira icra memurları, kaynağını kanundan almadıkları bir yetkiyi kullanamazlar⁶⁰.

B. İcra Memurunun Haciz İşlemini Sevk ve İdare Yetkisinin Kapsamı

Bir icra takip işlemi olan ve kesinleşen icra takibinde para alacağının ödenmesini sağlamak için, söz konusu alacağı karşılayacak miktar ve değerdeki borçluya ait mal ve haklara, alacaklının talebi üzerine icra dairesi tarafından hukuken el konulmasını ifade eden⁶¹ haciz işlemi, icra memurları vasıtasıyla gerçekleştirilir. Haciz işleminin sevk ve idare yetkisi, icra memurlarına aittir. İİK'de bu görevin ifası sırasında, icra memuruna takdir yetkisi veren birtakım düzenlemeler mevcuttur (İİK m. 82/f. 4, 85/f. 6, 87)⁶². Ancak bu aşamada dahi icra memuru takdir yetkisini kanunî düzenlemeler kapsamında kullanılmalıdır⁶³.

İcra ve İflas Kanunu m. 80'de haczi yapan memurun yetkisi düzenlenmiştir. Buna göre, icra müdürü haczi kendi yapabileceği gibi

⁵⁹ Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 52; Postacıoğlu ve Altay, *İcra Hukuku*, 32; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *İcra Hukuku*, 29.

⁶⁰ Özekes, *Temel Haklar ve İlkeler*, 135. İcra hukukunda kişilerin temel hak ve özgürlüklerine doğrudan müdahalede bulunulduğundan kanunilik ilkesinin söz konusu olduğuna ilişkin bkz. Çiftçi, *Menfaat Dengesi*, 125; Özekes, *Temel Haklar ve İlkeler*, 89-92; Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 31 vd.

⁶¹ Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası, *İcra Hukuku*, 292. Benzer tanımlamalar için bkz. Kuru, *El Kitabı*, 410; Üstündağ, *İcra Hukuku*, 143; Postacıoğlu ve Altay, *İcra Hukuku*, 359; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *İcra Hukuku*, 185; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin Özkan ve Özekes, *İcra Hukuku*, 153.

⁶² İcra memuruna İİK'de haciz aşamasında takdir yetkisi verilen düzenlemeler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Özçelik, *İcra Müdürü*, 272 vd.

⁶³ Akgün, *Haczin Hukukî Niteliği*, 239.

yardımcı veya katiplerinden birine de yaptırabilmektedir (m. 80/f. 1). Aynı maddenin üçüncü fıkrasında, haczi yapan memurun talebi hâlinde borçlunun kilitli yerleri ve dolapları açmaya ve eşyayı göstermeye mecbur olduğu, bu mümkün olmazsa zorla açtırılabileceği; dördüncü fıkrasında ise borçlunun üzerinde para, kıymetli evrak, altın veya gümüş yahut kıymetli şeyleri sakladığı anlaşıldığında ve borçlunun bunları vermekten kaçınması hâlinde, şahsına karşı zor kullanılabileceği ifade edilmiştir. İİK m. 81’de ise, zabıta memurları ile muhtarların haciz sırasındaki görevleri düzenlenmiştir. Buna göre, zor kullanma hususunda bütün zabıta memurlarının ve köylerde muhtarların, icra memurunun yazılı müracaatı üzerine kendisine bildirilen görevleri icra etmek zorunda olduğu hüküm altına alınmıştır.

İcra ve İflas Kanunu m. 80 ve m. 81 hükümleri bakımından iki hususa dikkat çekilmelidir. Bunlardan ilki, bu düzenlemelerde ifade edilen yetkilerin icra memurunun (icra müdürü yahut onun görevlendireceği müdür yardımcısı veyahut kâtip) tekelinde olmasıdır. Başka bir ifadeyle, bu yetkilerin haciz mahallinde bulunan alacaklı veya vekili tarafından kullanılması mümkün değildir. Bu durum aynı zamanda ihkak-ı hak yasağının bir sonucudur. Diğeri ise, bu düzenlemeler ile icra memuruna zor kullanma yetkisinin verilmiş olmasıdır. Ancak madde metninden de açıkça anlaşılabileceği üzere, kendisine karşı zor kullanılacak olan kişi borçlu ya da onunla birlikte hareket eden üçüncü kişilerdir. Kanun koyucu, hangi hâllerde zor kullanılabileceğini de sınırlı olarak düzenlemiştir. Bu noktada önemle belirtmek gerekir ki, işaret ettiğimiz hükümler icra memuruna, alacaklıya veya taraf vekillerine karşı zor kullanma yetkisi vermemektedir.

İcra ve İflas Kanunu’nda işaret edilen hükümler dışında, haczi yapan memurun sevk ve idare yetkisine ilişkin başka bir düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla İİK’de icra memuruna, alacaklıyı veya vekillerini haciz mahallinden çıkarmasına yönelik açık bir yetki verilmediğini ve bu noktada icra memurunun takdir yetkisinin de bulunmadığını söylemek mümkündür. Ancak İİK m. 85/f. 6’da haciz aşamasının taşıdığı önem nedeniyle, alacaklı ile borçlu arasındaki menfaat dengesinin kurulması yükümlülüğü icra memuruna yüklenmiştir. Buna göre, haczi gerçekleştiren icra memuru, borçlu ile alacaklının menfaatlerini mümkün olduğu kadar korumakla mükelleftir. Buradan hareketle, icra memurunun, alacaklı, borçlu veya üçüncü kişilerin temsilcisi olmadığı⁶⁴, bilakis alacaklı ve borçlu

⁶⁴ Üstündağ, *İcra Hukuku*, 34; Pekcanitez ve Simil, *Şikâyet*, 23.

arasındaki menfaat dengesini sağlamakla yükümlü olduğuna dikkat çekilmelidir⁶⁵.

Yukarıda işaret edilen düzenlemeler kapsamında değerlendirildiğinde, alacaklı vekilinin haciz mahallinden çıkarılması hususunda icra memurunun kanundan doğan bir yetkisinin ve buradan hareketle bir takdir yetkisinin bulunmadığı ve bu nedenle de alacaklı vekilini haciz mahallinden çıkarmasının mümkün olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Nitekim yukarıda da ifade edildiği üzere, alacaklının mülkiyet hakkının sağlanmasını garanti altına alan haciz işlemleri sırasında alacaklı vekilinin haciz mahallinde bulunması, alacaklının menfaatlerinin korunmasına imkân sağlayacaktır. Zira alacaklı vekili, icra takip işlemleri sırasında alacaklının hak arama özgürlüğünü sağlayıcı konumda yer almaktadır. Bu nedenle, icra memurunun alacaklı vekilini haciz mahallinden çıkarması, alacaklının hak arama özgürlüğüne de aykırılık teşkil etmektedir. Yine bu durum, İİK’de alacaklı ve borçlu arasında kurulan menfaat dengesini bozacağı için, icra memurunun İİK m. 85/f. 6’dan kaynaklanan yükümlülüğünün ihlaline de neden olmaktadır.

C. Avukatın Haciz Mahallinde Düzeni Bozucu Hareketlerde Bulunması Hâlinde Uygulanabilecek Yaptırımlar

İcra memurunun avukatın haciz mahallinde bulunmasını engelleyemeyeceği yukarıda açıklanan nedenlerle kabul edilmelidir. Ancak icra memurunun görevinin gereği gibi ifası için gerekli olması hâlinde dahi bu sonucun kabul edilebilirliği değerlendirilmelidir. Zira icra memuru, haczin sevk ve idaresinden sorumlu olması nedeniyle bu görevin gereği gibi yerine getirilebilmesi için birtakım yetkileri kullanabilmelidir. Özellikle haciz mahallinde düzeni bozucu hareketlerin engellenebilmesi noktasında icra memurunun birtakım yetkilere haiz olması gerekir. İcra ve İflas Kanunu’nda avukatın veya tarafların icra takip işlemlerinin yapılmasında düzeni bozucu davranışlarda bulunması hâlinde, icra memurunun ne şekilde hareket etmesi gerektiği hakkında açık bir hüküm bulunmamaktadır.

⁶⁵ İcra memurunun icra takip işlemlerinin tamamında taraflar arasındaki dengeyi sağlamakla yükümlü olduğuna ilişkin bkz. Yılmaz, *Şerh*, 494. İcra memurunun alacaklı, borçlu ve diğer ilgililerin yararlarını yasa hükümlerine göre korumak zorunda olduklarına ilişkin Pekcanitez ve Simil, *Şikâyet*, 23; Üstündağ, *İcra Hukuku*, 32.

İcra takip işlemleri gerçekleştirilirken yetkili makam ve merciler önünde avukatın sahip olduğu hak ve yetkiler ile alacaklı, borçlu ya da üçüncü kişilerin hak ve yetkileri birbirinden farklıdır. Zira yetkili makam ve merciler önünde alacaklı, borçlu ya da üçüncü kişiler, sadece kendi menfaatlerini korumak için hak arayışında bulunurken avukat sıfatı ile bulunanlar müvekkillerinin menfaatlerini korumaktadır. Nitekim avukat, yukarıda da ifade edildiği üzere alacaklının hak arama özgürlüğünün bir güvencesi olarak haciz mahallinde bulunmaktadır. Bununla birlikte avukat, bu görevi ile bir kamu hizmetini ifa etmekte olup bu görevin ifası sırasında tam bağımsızlığa sahiptir. Dolayısıyla avukatın adalet hizmetlerinin ifasına katılan icra memurlarının karşısında herhangi bir baskı ya da müdahale olmaksızın görevlerinin gereğini yerine getirebilmesi gerekir. Bu noktada yapılacak değerlendirmede, avukatın icra memurları karşısında taraflardan farklı statüde olduğuna dikkat edilmelidir. Nitekim yetkili makam ve merciler önünde hak arayışı sırasında taraflar ile avukatlarının arasındaki statü farklılığı, onlara uygulanacak müeyyidelerin farklılaşmasına da yol açmaktadır. Bu nedenle herhangi bir kanunda, davacı yahut davalıya uygulanacağı belirtilen yaptırımlar avukatlar hakkında uygulanamamalıdır.

Örneğin, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) m. 151’de duruşma düzenini bozan diğer kişilerin duruşma salonundan çıkarılması düzenlenmişken taraflara uygulanacak yaptırımdan farklı olarak HMK m. 79/f. 1’de, avukatın duruşma düzenini bozmada ısrar etmesi hâlinde hâkimin duruşmaya ara vereceği, fiilin suç teşkil eder nitelikte görülmesi hâlinde avukat hakkında cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunabileceği ve disiplin soruşturması için bağlı bulunduğu baroya bildirebileceği düzenlenmiştir⁶⁶. Buna karşılık 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) madde 203’de hiçbir ayırım yapmadan duruşma düzenini bozan kişilerin duruşma salonundan çıkarılacağı, direnilmesi veya karışıklık çıkarılması hâlinde ise, avukatlar ve çocuklar hariç 4 gün disiplin hapsi verileceği hüküm altına alınmıştır (CMK m. 203/f. 2-3). İşaret ettiğimiz kanun hükümleri dikkate alındığında, avukata uygulanacak disiplin cezası bakımından her iki kanunda da hâkime açık yetki verildiği; uygulanacak

⁶⁶ Avukatın uygun olmayan tutum ve davranışları bakımından bu düzenlemelerin uygulama kapsamı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Serhat Sarısözen, “Vekilin Uygun Olmayan Tutum ve Davranışlarının HMK m.79 ve m.151 Kapsamında Sonucu,” *Terazi Hukuk Dergisi*, 197, (Ocak 2023): 106-121.

müeyyidelere, bu müeyyidelerin uygulanma koşullarına ve kimlere ne şekilde uygulanacağına yer verildiği görülmektedir.

Diğer taraftan, İcra ve İflas Kanunu'nda ayrıca ve açıkça düzenlenmediğinden söz konusu hükümlerde öngörülen yaptırımların icra takip işlemleri sırasında icra memurları tarafından uygulanabileceği kabul edilemez. Bu noktada HMK hükümlerinin kıyasen uygulanabileceği ileri sürülebilecek olsa da İİK'de açıkça atıf yapılmayan hâllerde HMK'nin kıyasen uygulanması mümkün görülmemelidir⁶⁷. Zira HMK'de yargılama faaliyetinin yürütülmesine, İİK'de ise icra takip işlemlerinin yürütülmesine yönelik hükümler sevk edilmekte⁶⁸ ve bu hükümlerin uygulayıcılarının (hâkim, savcı ve icra memurları) hukukî statüleri de farklılık göstermektedir.

İşaret edilen hususlar çerçevesinde, icra memurunun haciz sırasında düzeni bozucu hareketlerde bulunan avukata karşı herhangi bir yaptırım uygulayabilmesi için İİK'de açık düzenleme bulunması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak açık bir düzenlemeye gidilmesi hâlinde dahi, HMK'de hâkimin avukatı duruşma salonundan çıkaramayacağı kuralı dikkate alınmalı ve kamu hizmeti ifa eden avukatın haciz mahallinden çıkarılması mümkün görülmemelidir. Bu noktada getirilecek düzenlemede, HMK m. 79/f. 1'e de uygun olarak haczin sağlıklı bir şekilde yürütülmesine engel olunan davranışlarda bulunulması hâlinde, icra müdürünün bu durumu gerekçeli olarak tutanağa geçirmek suretiyle haciz işlemlerine son verebileceğine, söz

⁶⁷ Öğretide Yılmaz, İİK ve HMK arasındaki bağa dikkat çekmiş, ancak bu bağın varlığına rağmen her iki Kanunda da atıfla diğerine gönderme yapıldığına ilişkin bir düzenlemenin bulunmadığını, bu durumun uygulamada çeşitli tereddütlere yol açtığını, bu nedenle bu eksikliğin giderilmesi gerektiğini ve bu yapılırken İİK'nin icra takipleri bakımından HMK'ye göre özel kanun olduğu dikkate alınarak genel bir kanun hükmü konulması gerektiğini ve her iki kanunun arasındaki bağ sebebiyle gözden geçirilerek gerekli değişikliklerin yapılması gerektiğini ileri sürmektedir. Yılmaz, *Şerh*, 34. Ayrıntılı bilgi için bkz. Ejder Yılmaz, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İcra İflas Uyuşmazlıklarında Uygulanabilirliği," içinde *Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan*, Cilt 2, ed. Emel Hanağası ve Mustafa Göksu (Yetkin Yayınları, 2015), 1835-1866. Açık kanun atfı olmadığı müddetçe HMK hükümlerinin uygulanamayacağına ilişkin bkz. Postacıoğlu ve Altay, *İcra Hukuku*, 203. İİK'de açık hüküm bulunmayan hâllerde, icra ve iflâs takiplerinin niteliğine uygun düştüğü ölçüde HMK'nin uygulanabileceğine ilişkin bkz. Arslan, Yılmaz, Taşpınar Ayvaz ve Hanağası, *İcra Hukuku*, 58; Kuru, *El Kitabı*, 62. Aynı yönde bkz. Y. HGK, E.2017/12-364, K.2021/384, 30.03.2021, (Lexpera); Y. 12. HD, E.2020/670, K.2020/3797, 04.06.2020, (Lexpera).

⁶⁸ İİK ile HMK'nin uygulama alanlarının farklı olduğuna ilişkin bkz. Yılmaz, *Şerh*, 32.

konusu hususun suç teşkil etmesi hâlinde, avukat hakkında cumhuriyet başsavcılığına ve disiplin soruşturması için bağlı bulunduğu baroya bildirimde bulunabileceğine ilişkin hususlara yer verilebilir.

SONUÇ

Avukatlık hizmetinin kamu hizmeti niteliği gereğince avukata birtakım hak ve yetkiler tanınmıştır. Bu hak ve yetkilerin kullanılmasının engellenmesi, ancak kanun hükmünde açıkça öngörülmesi hâlinde mümkündür. Zira avukatın görevinin ifası sırasında tam bağımsızlığı söz konusudur. Avukatın bağımsızlığı, adalet hizmetlerinin ifasına katılan icra memurlarının karşısında da sağlanmalıdır. Ancak bazı hâllerde avukatın bağımsızlığının korunması ile icra memurunun yetkileri çatışma hâlinde olabilmektedir. Nitekim bu kapsamda değerlendirilebilecek hususlardan biri de icra memurunun alacaklı vekilini haciz mahallinden çıkarma yetkisinin bulunup bulunmadığıdır.

Avukat, haciz işlemleri sırasında haciz mahallinde bulunabilmektedir. Zira Av. K. m. 63'te açıkça zikredildiğinden icra işlemlerini takip etmek avukatın görev ve yetkileri kapsamındadır. Haciz işleminin takip edilmesinin de bir icra işlemi olması nedeniyle alacaklı vekili müvekkili adına haciz işlemlerini takip edebilmekte, İİK'nin haczin gerçekleştirilmesine ilişkin ilgili hükümleri (İİK m. 80, m. 88, m. 99, m. 103, İİKYön m. 41/f. 2) gereğince alacaklı vekili haciz mahallinde bulunabilmektedir. Zira bu düzenlemelerde, alacaklının veya vekilinin haciz mahallinde bulunabileceği, ancak icra memurunun haciz işlemlerini yapabilmesi için alacaklının bulunmasının zorunlu olmadığı, hatta bazı durumlarda gerekli olduğu ifade edilmektedir.

Haciz mahallinin konut olması hâlinde ise alacaklının veya vekilinin konutta haciz sırasında bulunmasının borçlunun rızasına bağlı olduğuna veya icra memurunun inisiyatifinde bulunduğuna dair bir hüküm İİK'de bulunmamaktadır. Nitekim İİK m. 79a hükmü yürürlüğe girmeden önceki uygulamanın AY m. 21 gereğince konut dokunulmazlığı hakkının ihlaline sebebiyet vereceğine ilişkin tartışmalar, konutta haciz yapılmasının icra mahkemesinin iznine tabi kılınması ile sona ermiştir. İcra mahkemesinin konutta hacze izin vermesi hâlinde, kararında ayrıca aksini belirtmediği müddetçe, İİK'nin hacze ilişkin hükümleri bir bütün olarak konutta haciz sırasında da uygulanmalıdır. Dolayısıyla alacaklı veya vekilinin haciz mahallinde bulunması borçlunun rızasına tabi değildir. Hâkimin konutta hacze izin verdiği kararında ayrıca belirtmediği müddetçe alacaklı veya vekilinin konutta haciz sırasında bulunabilmesi mümkündür. Mevcut

düzenlemelerden yola çıkılarak varılan bu sonuç, icra hukukunda menfaat dengesinin korunması bakımından da bir gerekliliktir. Zira alacaklı, icra takibi bakımından herhangi bir üçüncü kişi değil, bilakis mülkiyet hakkı ihlali nedeni ile borçlu ile arasındaki menfaat dengesi bozulmuş ve bu dengenin tekrar sağlanması için Devlet'e başvurmuş kişi vasfını haizdir.

İcra memuru, haczin sevk ve idaresi görevini gereği gibi yerine getirebilmek için birtakım yetkileri kullanabilmektedir. Ancak bu yetkiler çerçevesinde alacaklı veya vekilinin konutta haciz sırasında bulunabilmesi, icra memuru tarafından engellenememektedir. Nitekim icra memurunun haciz mahallindeki yetkilerinin sınırı, İİK m. 80 ve m. 81'de ifade edilmektedir. Bu hükümlerde icra memuruna, alacaklıyı veya vekillerini haciz mahallinden çıkarmasına yönelik açık bir yetki verilmemekte ve bu noktada icra memurunun takdir yetkisi de bulunmamaktadır. Mevcut düzenlemeler karşısında, icra memurunun alacaklı vekilini haciz mahallinden çıkarması mümkün değildir. Aksinin kabulü, alacaklının hak arama özgürlüğüne ve ayrıca alacaklı ve borçlu arasında kurulan menfaat dengesini bozacağı için icra memurunun İİK m. 85/f. 6'dan kaynaklanan yükümlülüğüne aykırılık teşkil etmektedir.

İcra memurunun görevinin gereği gibi ifası için gerekli olması hâlinde dahi avukatın haciz mahallinden çıkarılamayacağı kabul edilmelidir. Zira kanun hükmünde açıkça öngörülme hâllerde avukatın görevinin gereğini yerine getirmesi engellenemez. Bu nedenle haciz mahallinde avukatın düzeni bozucu hareketlerinin engellenebilmesi için özel bir kanun düzenlemesi gereklidir. Haczin sevk ve idaresini etkileyebilecek boyutta gerçekleştirilen hareketlere karşı icra memurunun yetkisine ilişkin İİK'de özel bir düzenlemeye gidilmesi hâlinde, HMK'nin ilgili hükümleri (m. 79/f. 1; m. 151) dikkate alınabilir. Ancak bu düzenlemelerde hâkimin avukatı duruşma salonundan çıkaramayacağına ilişkin hükmü göz önünde bulundurulduğunda kamu hizmeti ifa eden avukatın haciz mahallinden çıkarılması hiçbir surette mümkün görülmemelidir. Bu kapsamda getirilecek özel bir düzenleme ile icra memuruna HMK m. 79/f. 1'e de uygun olarak haczin sağlıklı bir şekilde yürütülmesine engel olunan davranışlarda bulunulması hâlinde, bu durumun gerekçeli olarak tutanağa geçirilmesi suretiyle haciz işlemlerine son verme, söz konusu hususun suç teşkil etmesi hâlinde, avukat hakkında cumhuriyet başsavcılığına ve disiplin soruşturması için bağlı bulunduğu baroya bildirimde bulunabilme yetkileri verilebilir.

KAYNAKÇA

- Aday, Nejat. *Avukatlık Hukukunun Genel Esasları*. Beta Basım Yayım, 1994.
- Akgün, Şükran. *İcra hukuku ve İdare Hukuku Açısından Bir İnceleme Haczin Hukukî Niteliği*. Der Yayınları, 2020.
- Ansay, Sabri Ş. *Hukuk İcra ve İflas Usûlleri*. İstiklal Matbaası, 1960.
- Aras, Aslı. “Konutta Haciz Prosedürüne Türk-Alman Karşılaştırmalı İcra Hukuku Açısından Genel Bir Bakış.” *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18, 216 (Eylül 2023): 1047-1063.
- Arslan, Aziz Serkan. *İcra Takip İşlemleri, Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları*. Yetkin Yayınları, 2018.
- Arslan, Ramazan, Ejder Yılmaz, Sema Taşpınar Ayvaz ve Emel Hanağası. *İcra ve İflas Hukuku*, 10. Bası, Yetkin Yayınları, 2024.
- Atalı, Murat. İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan. *İcra ve İflas Hukuku*, 8. Bası, Yetkin Yayınları, 2024.
- Berkin, Necmettin M. *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi*. Filiz Kitabevi, 1980.
- Boran Güneysu, Nilüfer. “İcra ve İflas Kanunu’nun Konutta Hacze İlişkin 79/A Maddesinin Değerlendirilmesi.” *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, 1 (Haziran 2024): 172-223, <https://doi.org/10.59933/tauhfd.1503861>.
- Çelikoğlu, Cengiz Topel. *İcra Dairesi Kararı*. Ekin Yayınları, 2017.
- Çiftçi, Pınar. *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*. Adalet Yayınevi, 2010.
- Çiftçioğlu, Cengiz Topel. “Mesleki Sorumlulukları Boyutuyla Avukatların Görev Suçları ve Yargılanma Usûlü.” *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, 1 (Ocak 2024): 77-109.
- Duran, Lütfü. *İdare Hukuku Ders Notları*. İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1982.
- Düğer, Sırrı. “İdare Hukuku Açısından Avukatlık.” *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 27, 1 (Mart 2019): 55-77, <https://doi.org/10.15337/suhfd.545154>.
- Gökcan, Hasan Tahsin. “Yeni Türk Ceza Kanunu Hükümleri Karşısında Avukatlık Mesleği.” *Ankara Barosu Dergisi* 67, 2 (Bahar 2009): 151-156.
- Gökcan, Hasan Tahsin. *Açıklamalı Avukatlık Yasası, Avukatların Görev Suçları, Özel Soruşturma Usûlü, Hukukî Sorumluluk*, 2. Bası, Seçkin Yayınları, 2009.
- Görgün, L. Şanal, Levent Börü ve Mehmet Kodakoğlu. *İcra ve İflas Hukuku*, 5. Bası, Yetkin Yayınları, 2024.

- Güner, Semih. *Avukatlık Hukuku*, 5. Bası, Yetkin Yayınları, 2011.
- Hessler, Hans-Joachim. “ZPO § 735-765.” İçinde *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung: mit Gerichtsverfassungsgesetz und Nebengesetzen, MüKoZPO I, C. II, Hrsg. Thomas Rauscher, Wolfgang Krüger*, 6. Aufl., C.H.Beck, 2020.
- Karlı, Abdurrahim. *İcra ve İflas Hukuku*, 3. Bası, Alternatif Yayıncılık, 2014.
- Kindl, Johann. “ZPO § 704-787.” İçinde *Zivilprozessordnung: Familienverfahren, Gerichtsverfassung, Europäisches Verfahrensrecht*, Hrsg. Ingo Saenger, 10. Aufl., Nomos, 2023.
- Korkusuz, M. Refik. *Avukatlık Hukuku Giriş*. Karahan Kitabevi, 2008.
- Köksoy, Mesut. “Borçlunun Konutunda Haciz Yapılması (İİK m. 79a),” *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, 9, 1 (Ocak 2024): 327-367, <https://doi.org/10.33432/ybuhukuk.1333550>.
- Kuru, Baki. *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*. Yetkin Yayınları, 2013.
- Musielak, Hans-Joachim, Wolfgang Voit ve Rolf Lackmann. “ZPO § 704-960.” İçinde *Zivilprozessordnung: mit Gerichtsverfassungsgesetz Kommentar*, Hrsg. Joachim Musielak, Wolfgang Voit, 21. Aufl., Verlag Franz Vahlen, 2024.
- Özçelik, Volkan. *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi*. Adalet Yayınevi, 2014.
- Özekes, Muhammet. *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*. Adalet Yayınları, 2009.
- Pekcanıtez, Hakan ve Cemil Simil. *İcra ve İflas Hukukunda Şikâyet*, 2. Bası, Vedat Yayıncılık, 2017.
- Pekcanıtez, Hakan, Oğuz Atalay, Meral Sungurtekin Özkan ve Muhammet Özekes. *İcra ve İflas Hukuku*, 6. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2019.
- Postacıoğlu, İlhan ve Sümer Altay. *İcra Hukuku Esasları*. Vedat Yayıncılık, 2010.
- Sarısözen, Serhat. “Vekilin Uygun Olmayan Tutum ve Davranışlarının HMK m.79 ve m.151 Kapsamında Sonucu.” *Terazi Hukuk Dergisi* 197 (Ocak 2023): 106-121.
- Sungurtekin, Meral. *Avukatlık Mesleği Avukatın Hak ve Yükümlülükleri*. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 62, 1995.
- Şen, Ersan. “Alacaklı Vekili Konuta ve İşyerine Girebilir mi?.” (2020), www.hukukihaber.com.
- Şen, Ersan. “Avukat Haciz Mahalline Girebilir Mi?.” (2015), www.hukukihaber.com.
- Tanrıver, Süha. *Avukatlık ve Noterlik Hukuku*. Yetkin Yayınları, 2023.

- Ulrich, Bernhard. “ZPO § 724-765a.” İçinde *BeckOK ZPO*. Hrsg. Volkert Vorwerk ve Christian Wolf, 54. Aufl., C.H.Beck, 2024.
- Umar, Bilge. *İcra ve İflas Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi*. Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi Yayınları No: 64/38, 1973.
- Uyar, Talih. “Avukatın Özen Yükümlülüğü ve Görevi Kötüye Kullanma Suçu.” *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 131 (Temmuz 2017): 373-404.
- Uyar, Talih. *İcra Hukukunda Haciz*. Şafak Basım ve Yayımevi, 1983.
- Üçüncü, S. Hilal. *Medeni Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması*. On iki Levha Yayıncılık, 2019.
- Üstündağ, Saim. *İcra Hukukunun Esasları*. Filiz Kitabevi 2004.
- Yılmaz, Ejder. “Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İcra İflas Uyuşmazlıklarında Uygulanabilirliği.” İçinde *Prof. Dr. Ramazan Arslan’a Armağan, Cilt 2*, Ed. Emel Hanağası ve Mustafa Göksu, 1835-1866. Yetkin Yayınları, 2015.
- Yılmaz, Ejder. *İcra ve İflas Kanunu Şerhi*. Yetkin Yayınları, 2016.